

МІНІСТЕРСТВО РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ, БУДІВНИЦТВА ТА ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ І ПРОЕКТНИЙ ІНСТИТУТ МІСТОБУДУВАННЯ
ДП «НДПІ МІСТОБУДУВАННЯ»**

ПОГОДЖЕНО:

Начальник управління культури,
національностей та релігій
Івано-Франківської ОДА

_____ **В. В. Федорак**
_____ 20__ р.

Начальник управління містобудування та
архітектури Івано-Франківської ОДА –
головний архітектор області

_____ **М. П. Дорошенко**
_____ 20__ р.

Міський голова

_____ **І. В. Матвійчук**
_____ 20__ р.

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Наказ Міністерства культури

від _____ 20__ № _____

ПОГОДЖЕНО:

Заступник міністра культури

_____ **Т. В. Мазур**
_____ 20__ р.

**ІСТОРИКО-АРХІТЕКТУРНИЙ ОПОРНИЙ ПЛАН, ВИЗНАЧЕННЯ МЕЖ ТА
РЕЖИМІВ ВИКОРИСТАННЯ ІСТОРИЧНИХ АРЕАЛІВ МІСТА КАЛУШ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

**Том 1. Книга 2. ІСТОРИКО-АРХІТЕКТУРНИЙ ОПОРНИЙ ПЛАН МІСТА КАЛУШ.
ГРАФІЧНІ МАТЕРІАЛИ**

ДИРЕКТОР ІНСТИТУТУ

ЗАВДУВАЧ СЕКТОРУ, ГАП

М. Г. СЮР

О. С. КОНДРАТЕНКО

КИЇВ – 2019

Реферат

Як історичне місто Калуш (історико-етнографічний регіон – Наддністрянщина) зареєстровано під 1241 роком.¹ Назва «Калуш» вперше згадується в «Галицьких гродських книгах» у складі Галицького староства під Польською короною за часів короля Владислава III Ягелло; її датовано 27 травня 1437 роком.

Історія Калуша та старих сіл, що різного часу увійшли до міської межі, вивчена достатньо детально в аспекті історичних подій, пов'язаних з містом особистостей тощо; публікації останніх 10-15 років дають обширний історичний матеріал. Фундаментальною історичною працею є робота Грабовецького В. «Історія Калуша», в якій висвітлено широке коло питань історії міста. Публікація Петришин Г. П.² вміщує аналітичний матеріал з історичної картографії міста. Види Калуша та стану його забудови – старі фотографії Калуша.³ Старі фотографії Калуської саліни вміщує публікація заступника директора ДНДІ галургії Садового Юрія.⁴

Цикл публікацій, присвячений вулицям та провідним архітектурним спорудам Калуша дають детальну уяву про культурну спадщину Калуша. Опис Калуша початку 20 століття, місце розташування Великої втраченої синагоги та історія формування площі Ринок (Кернер та Паньо).⁵

Великий матеріал розміщений у збірнику наукових статей, присвяченому 580-й річниці першої письмової згадки про Калуш.⁶

Містобудівний аспект історичного розвитку міста лишається однак мало висвітленим; практично єдиною публікацією, присвяченою цьому питанню, є стаття, в якій поставлено проблему необхідності дослідження містобудівної спадщини Калуша.⁷

¹ Постанова КМУ від 26.07.2001 № 878 Про затвердження Списку історичних населених місць України

² Історична картографія: карта Ф. фон Міга – Петришин Г. П. Карта Ф. фон Міга (1779-1782 pp.) як джерело до містознавства Галичини. – 2006. – Видавництво Національного університету «Львівська політехніка». – С. 292. ISBN: 978-966-553-607-9.

³ Пустиннікова Ірина. Замки та храми України. – <https://www.castles.com.ua/kalusz.html>; Калуш та околиці 1917 року. Фото: 29 дек 2013. Альбом: (46 фото). Сайт: kalusz та Калуш на давній поштівці та фотографії. Альбом. – 2017. – Львів.

⁴ Калуш – другий у світі, де виникла калійна промисловість – Дата публікації: 2017.03.10. – <http://vikna.if.ua/news/category/history/2017/03/10/68760/view>.

⁵ Костишин А. Мандрівка Калушем / А. Костишин // Вікна. – 201, та численні публікації Петра Шевчука, Михайла Коломийця, Дарії Ониськів, Богдана Тимківа, Миколи Когута, Івана Тиміва, Богдана Яневича, Ростислава Михайловського, Оксани Тебешевської, Олексія Оніщука та інших в місцевій пресі Калуша.

⁶ Калуські історичні студії. Збірник наукових статей». – № 3. – Івано-Франківськ: Фоліант, 2017; презентація відбулася 26 травня 2017 року.

⁷ Лукомська Зоряна, Малишко Олена. «Містобудівна спадщина Калуша періоду XV-XVIII століть». – 2015. – www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?..

Науково-проектна робота з розроблення історико-архітектурного опорного плану, визначення меж та режимів використання історичних ареалів міста Калуш Івано-Франківської області є актуальною сама по собі, а також у зв'язку з розробленням генерального плану міста і має узагальнити опубліковані матеріали з історії Калуша та одержати власні дані з формування історичних ландшафтів та містобудівних (архітектурних) комплексів, архітектури будівель.

Об'єкт дослідження – історичне архітектурно-просторове середовище Калуша, комплекс планування і забудови міста, сформований в конкретному ландшафті на основі певного виду містобудівної культури, притаманного періоду часу. Історичний процес формування Калуша, який протягом часу існування міста входив до кількох державних утворень, зумовлено особливостями укладу кожного з них та відповідного виду містобудівної культури. Виділяють етапи формування міста за княжого періоду часу 11-14 століть, коли панівним було руське право і місто формувалося на основі киево-руської (візантійської) містобудівної культури, та 16 - першої половини 20 століть, панування західно-європейського права з відповідною містобудівною культурою.

Особливістю історичного середовища Калуш є розвиток міста на основі видобутку кухонної, пізніше – калійної солі.

Місто має статус історичного, його історичне середовище являє собою непересічний об'єкт містобудування і його подальший розвиток має здійснюватися з урахуванням заходів з містобудівної охорони спадщини.

Метою науково-проектної роботи з розроблення історико-архітектурного опорного плану міста Калуш є комплексне історико-архітектурне дослідження міського середовища, історичної спадщини міста, виявлення на час його розробки всього обсягу об'єктів культурної спадщини міста, структури архітектурно-просторового середовища старих районів, його традиційного характеру та історико-культурної цінності окремих елементів. Завданнями науково-проектної роботи є: вивчення раніш виконаних робіт та робіт у галузі охорони культурної спадщини Калуша, що тривають, проведення історико-архівних та бібліографічних і натурних досліджень, фіксація на плані міста і фотофіксація всієї множини об'єктів культурної спадщини та характерних елементів історичного середовища; аналіз історичного середовища за чинниками формування та комплексна оцінка культурної спадщини.

Результатом науково-проектної роботи є складання історико-архітектурного опорного плану: пам'яток архітектури та містобудування,

археології, історії та монументального мистецтва, об'єктів архітектури та містобудування, територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

Ключові слова: об'єкти культурної спадщини, зокрема, пам'ятки: містобудування, архітектури, історії, монументального мистецтва; традиційний характер середовища, історичний ареал; території та зони охорони пам'яток архітектури, містобудування; землі історико-культурного призначення; території та об'єкти природно-заповідного фонду.

Склад роботи

1. Том 1. Книга 1. Історико-архітектурний опорний план міста Калуш. Текстові матеріали.

2. Том 1. Книга 1. Історико-архітектурний опорний план міста Калуш. Текстові матеріали. Додаток 1. Об'єкти архітектури та містобудування, які пропонується занести до «Переліку нерухомих об'єктів культурної спадщини міста Калуш Івано-Франківської області» (категорія «щойно виявлені»).

3. Том 1. Книга 2. Історико-архітектурний опорний план міста Калуш. Графічні матеріали.

4. Том 2. Історичний ареал та зони охорони пам'яток культурної спадщини міста Калуш.

Авторський колектив

Сектор історико-архітектурних досліджень міського середовища науково-дослідного відділу теорії, історії архітектури і містобудування та збереження об'єктів культурної спадщини:

1. Кондратенко О. С. – ГАП, керівник сектору:

- Том 1. Книга 1. Історико-архітектурний опорний план міста Калуш. Текстова частина
- Том 1. Книга 1. Історико-архітектурний опорний план міста Калуш. Текстова частина. Додаток 1. Об'єкти архітектури та містобудування, які пропонується занести до «Переліку нерухомих об'єктів культурної спадщини міста Калуш Івано-Франківської області» (категорія «щойно виявлені»)
- Том 1. Книга 2. Історико-архітектурний опорний план міста Калуш. Графічні матеріали
- Том 2. Історичний ареал та зони охорони пам'яток культурної спадщини міста Калуш.

Виконавці

Науково-проектний відділ планування та оцінки території:

1. Сухина Л. В. – ГП:

- Том 1. Книга 2. Історико-архітектурний опорний план міста Калуш. Графічні матеріали
- Том 2. Історичний ареал та зони охорони пам'яток культурної спадщини міста Калуш. Графічні матеріали.

Переклад текстів з польської та латини – Пашкова Н. І., кандидат філологічних наук, доцент кафедри Національного лінгвістичного університету, Київ.

ЗМІСТ

	Стор.
1 Карти та плани	8
2 Старі фотографії	33
3 Матеріали натурної фотофіксації (2017-2018)	61
4 Креслення «Історико-архітектурний опорний план» М 1:2000*	

*Креслення «Історико-архітектурний опорний план міста Калуш Івано-Франківської області»
М 1:2000 подано окремою папкою.

1. КАРТИ ТА ПЛАНИ

«Карта Фридриха фон Мига 1763-1787 pp. Kalusz
«из сборника иосифинского картографирования фондов австрийского
Военного архива Государственного архива в Вене». –
<http://forum.zamki-kreposti.com.ua/topic/39>

«Австрийские военные топографические карты Галиции конца XVIII века Фридриха фон Мига являются одними из самых информативных карт по нынешней территории западной Украины.

История создания карты началась в 1763 году, когда императрица Мария Терезия распорядилась начать картографирование земель своей империи. Но основная работа по съемке местности проходила уже во времена следующего императора – Иосифа II. Поэтому в истории этот процесс известен больше как иосифинское картографирование (Josephinische Landesaufnahme). Часть карты по Галиции и Лодомерии обычно называют «Картой фон Мига», по фамилии руководителя – инженера, обер-лейтенанта квартирмейстерства австрийского генерального штаба.

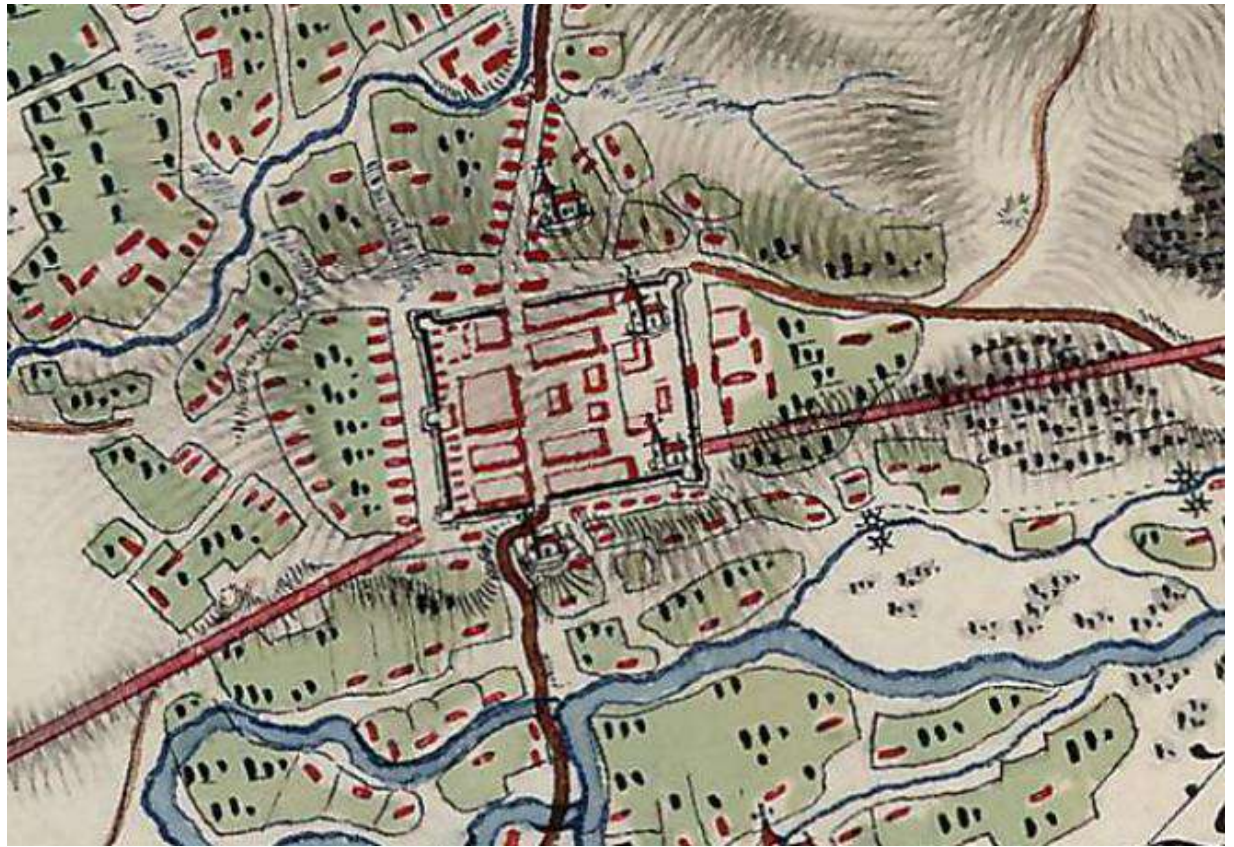
Картографические материалы квартирмейстерства Генерального штаба были созданы в 1749-1854 годах для 45 отдельных австрийских коронных краёв, соседних областей или земель. Картографами было охвачено пространство средней Европы: на севере – от Нидерландов, до побережья Северного моря и Западного Буга в месте впадения его в Вислу; на юго-востоке – до Валахии (часть нынешней Румынии); на юге – до побережья Адриатического моря, Италии и Прованса; на западе – до юго-западной Германии и отдельных земель Франции.

Всего было создано 4685 листов карты, из них по Галиции и Лодомерии – 413 листов. Листы имеют размер около 63х42 см. Масштаб данной карты 1:28800.

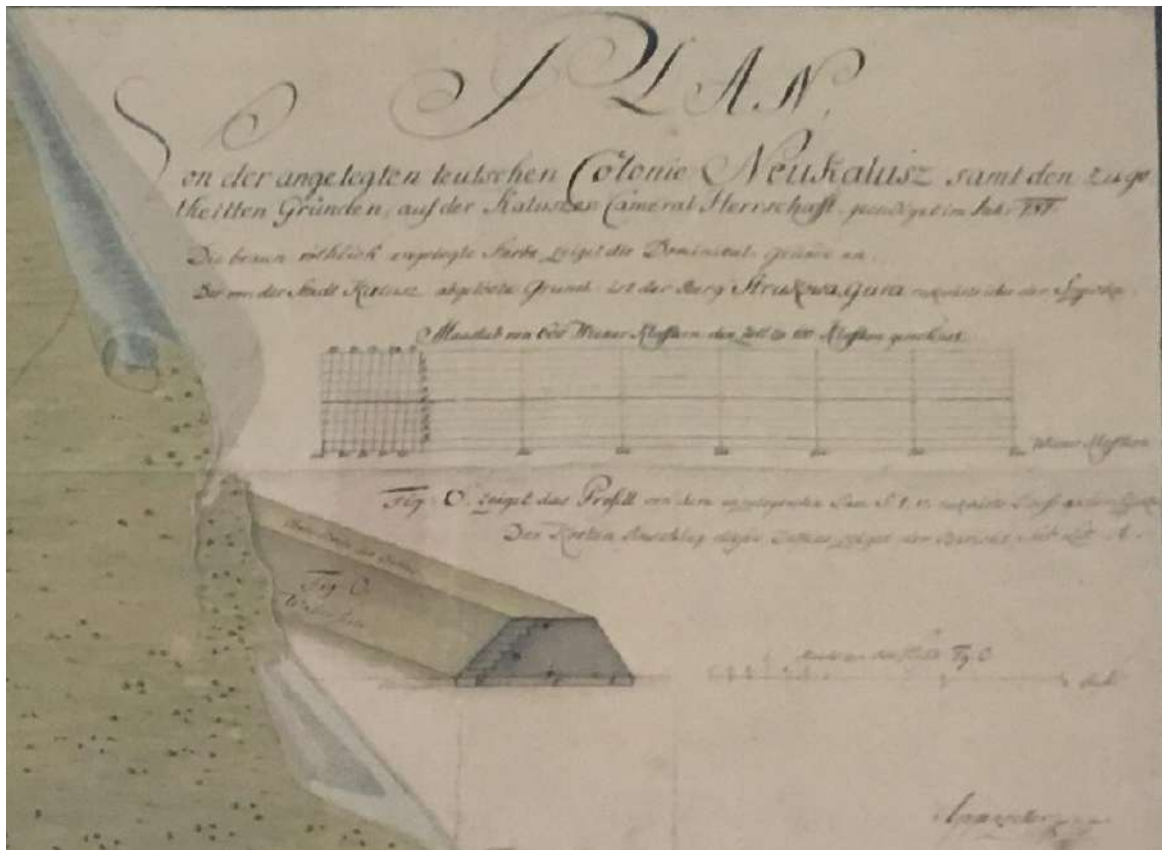
В Галиции с 1772 года картографирование выполнялось двумя параллельными группами, в результате чего были созданы 2 карты – Йозефа Лизганига и Фридриха фон Мига.

Названия поселений дано на польском языке, что же касается большинства топонимов – рек, гор, урочищ, также часто сёл, то по отношению к ним, как правило, использовались местные украинские названия*». – http://www.etomesto.ru/map-ukraine_karta-fon-miga/

*При сохранении фрагмента карты с привязкой рекомендуем предварительно откалибровать участок функцией "Поправка" поверх современной спутниковой карты.

«План ландшафтного поділу німецької колонії Новий Калуш разом з землями, поділеними між калуською камеральною владою, датована кінцем 1787 року» або «Карта Аппенцеллера» (за іменем автора плану – австрійського картографа – на карті є підпис: *Appenzeller*).
Експозиція Меморіального музею «Калуська в'язниця»

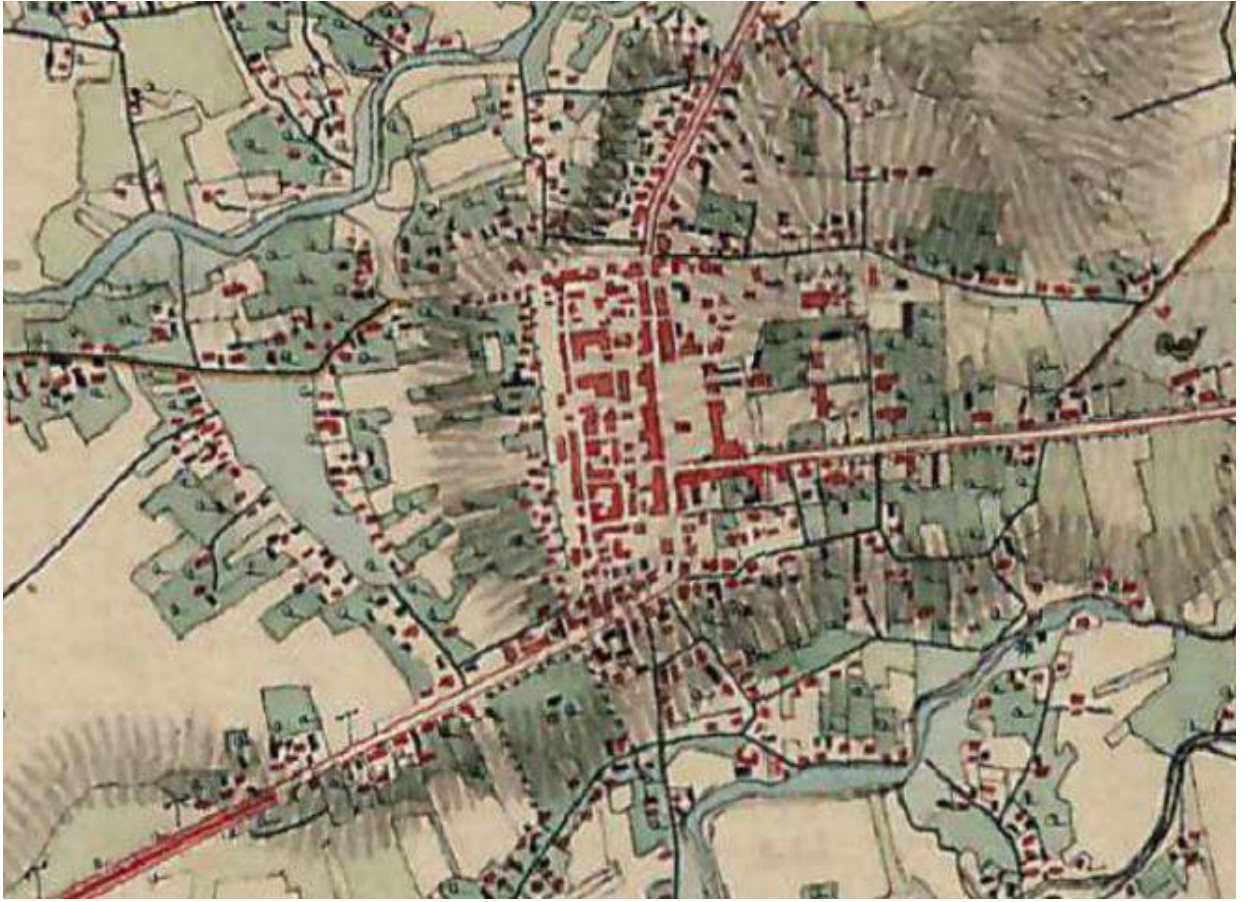

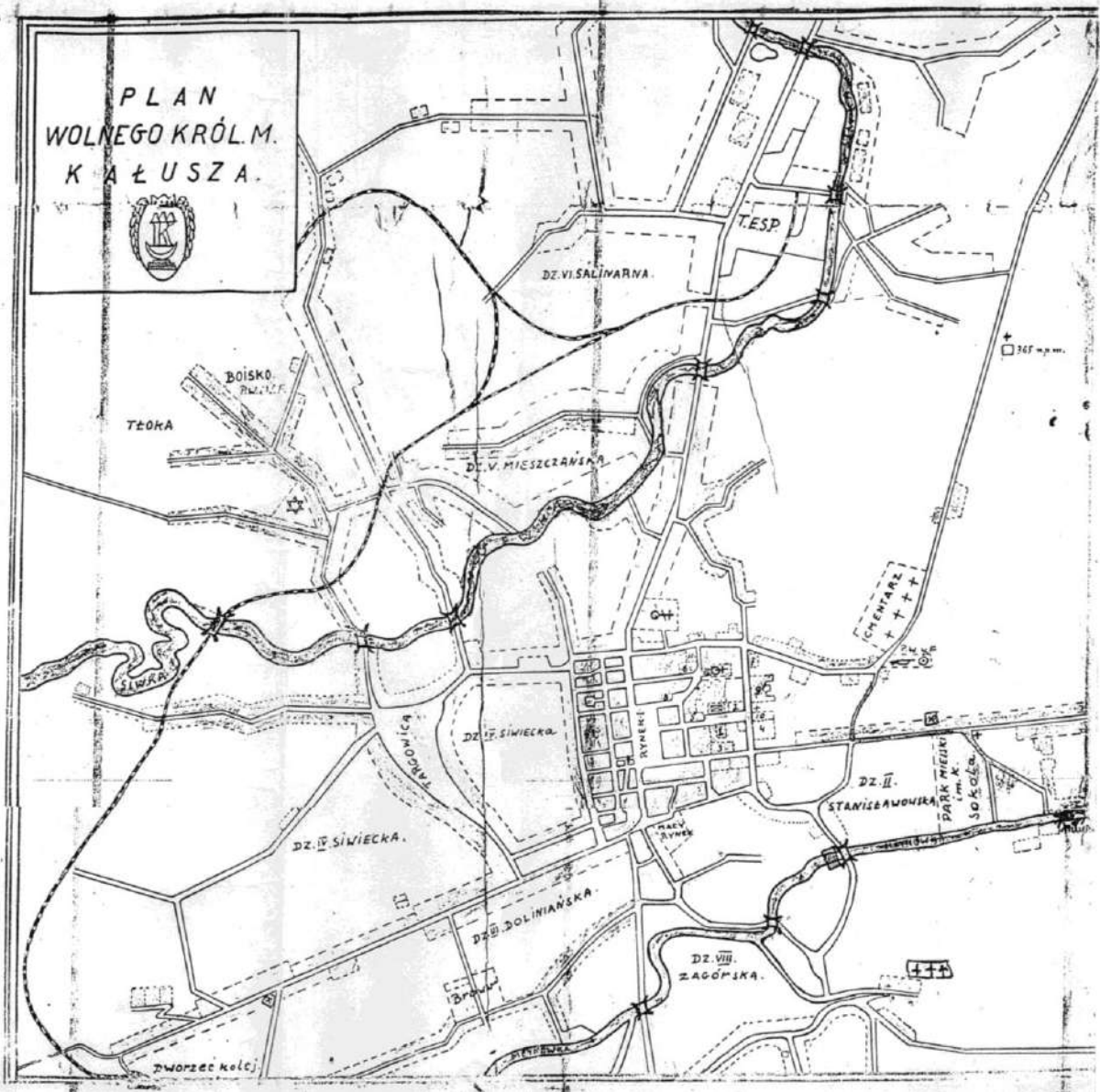
Кадастровий план міста Калуш, 1840
Експозиція Меморіального музею «Калуська в'язниця»

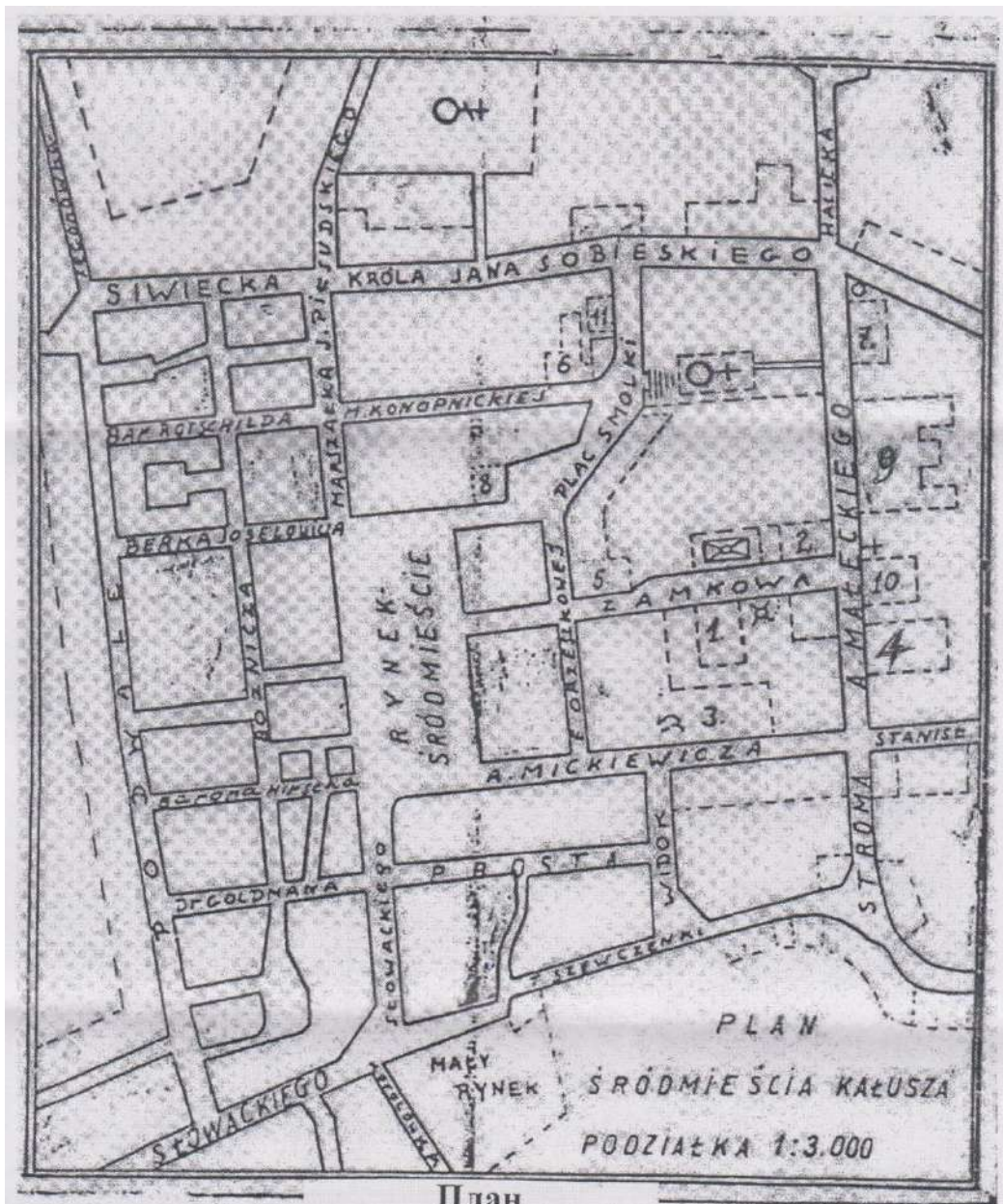
1806-1869. Kalusz

«Plan wolnego krol. m. Kalusza», 1923-1938
Фонд Крәсзнавчого музею Калуцини

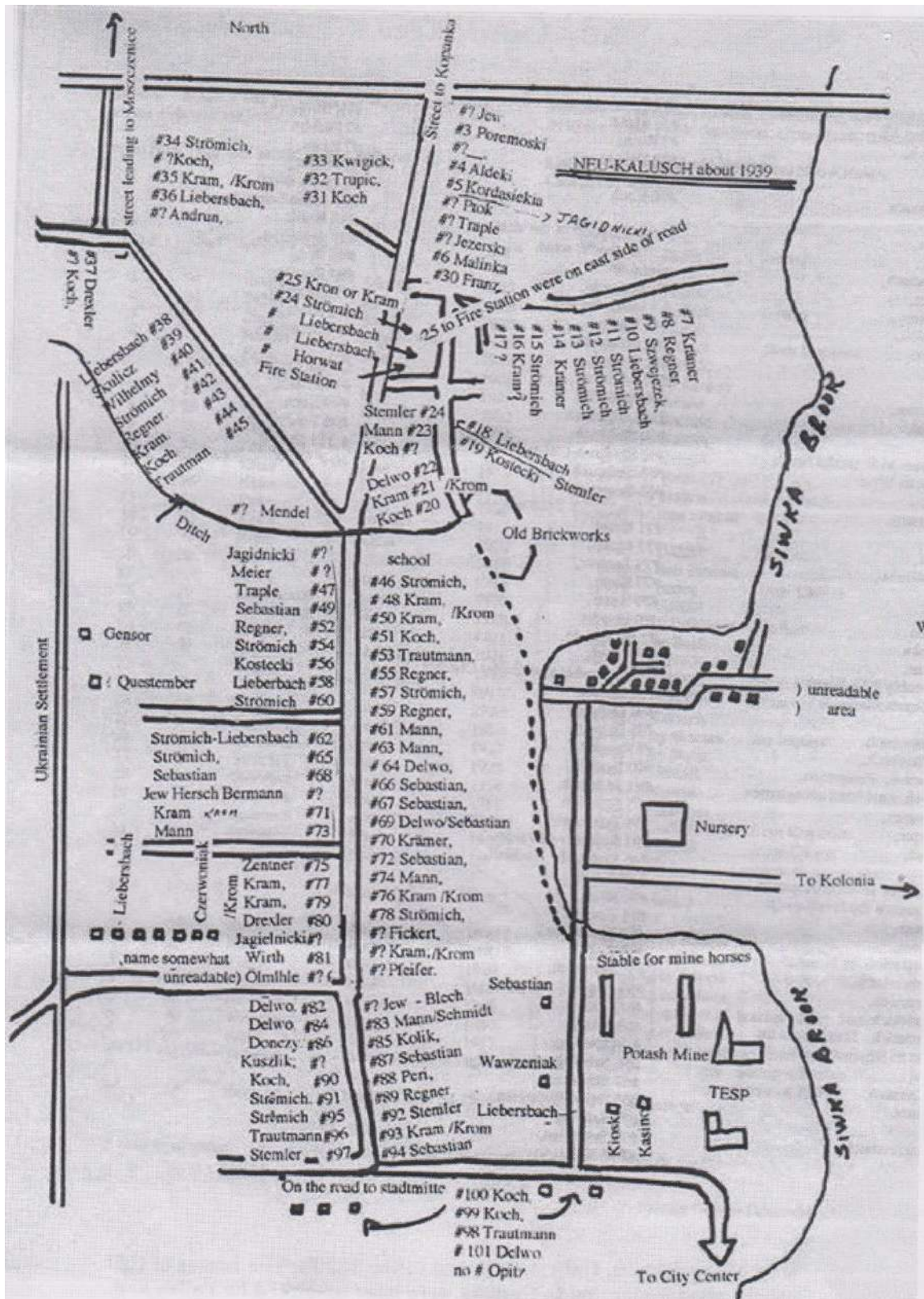
Плани, надані Управлінням культури, національностей та релігій Калуської
міської ради

План середмістя Калуша, 1920-і-1930-і / Ф. Білоус

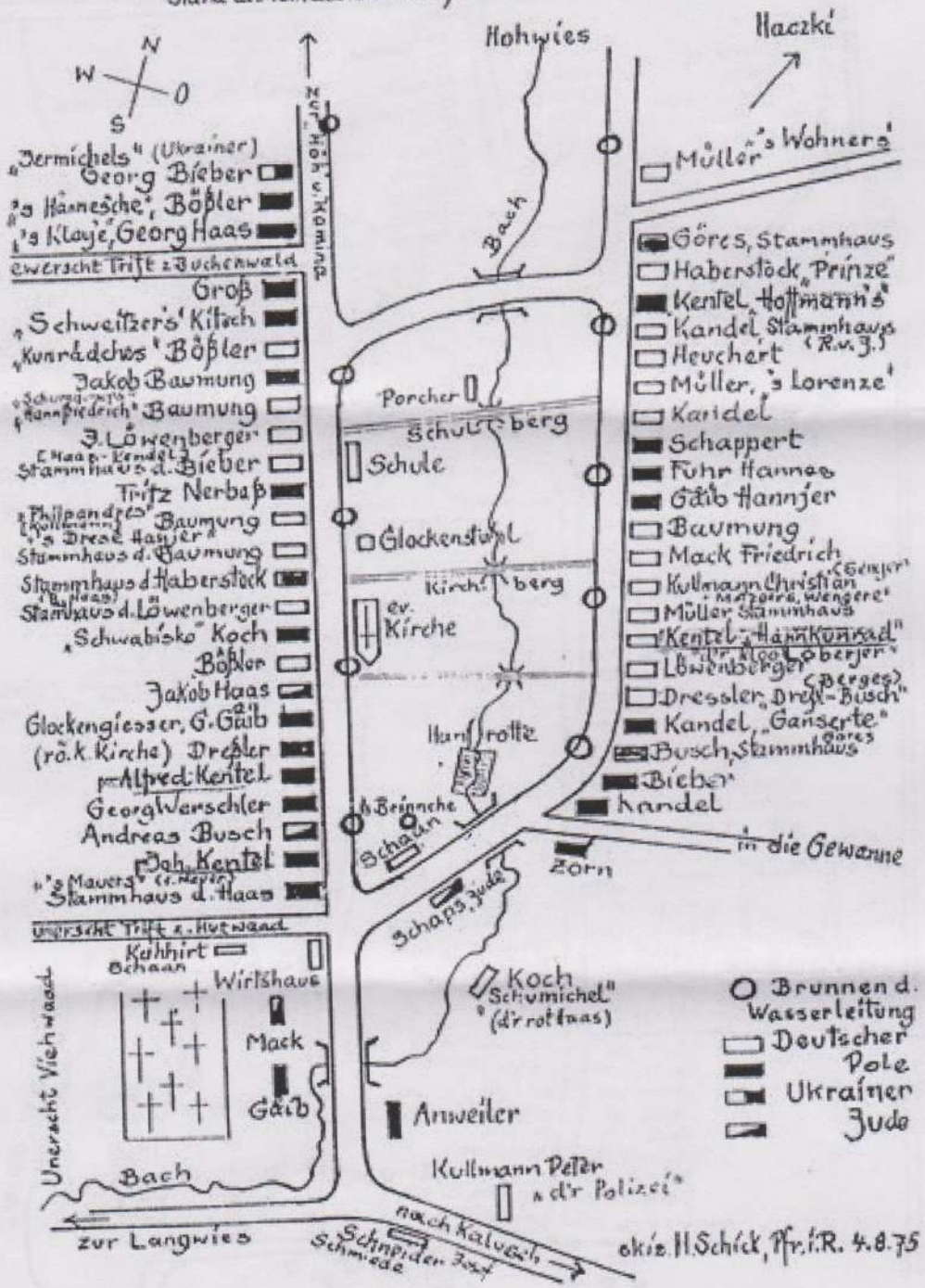
OBJAŚNIENIA DO PLANU

- 1 – starostwo, 2 – wydział powiatowy, 3 – sąd, 4 – policja, 5 – nadlesnictwo, 6 – magistrat, 7 – plebania, 8 – gmina żyd., 9 – szkoła powsz., 10 – urząd katastr., 11 – sokół

Німецька колонія Новий Калуш, 1939

Skizze der evang. luth. Gde. Landestreu, Kr. Kalusch, Woj. Stanislaw
 nach Angaben von Bohrmaster Haas 1941, erstellt durch H. Schick Pfr. i. R. Juli '75
 Stand als rein deutsches Dorf ca. 1890 bis 1908 (Jude)

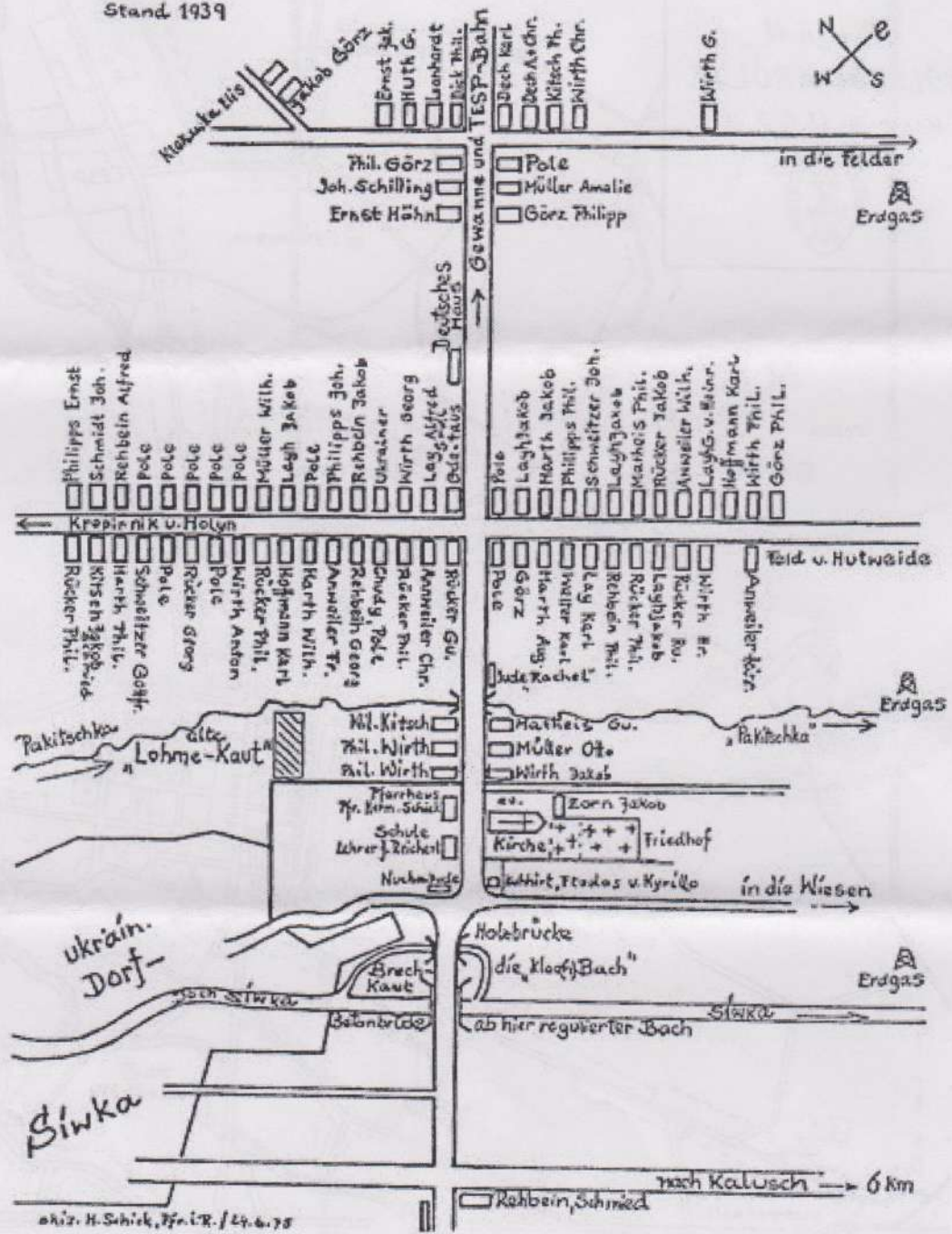

Map of Landestreu, Galicia as it was in the 1890's. The homes of the people who immigrated to Canada were later inhabited by Polish and

Німецька колонія Ландестрой, 1941

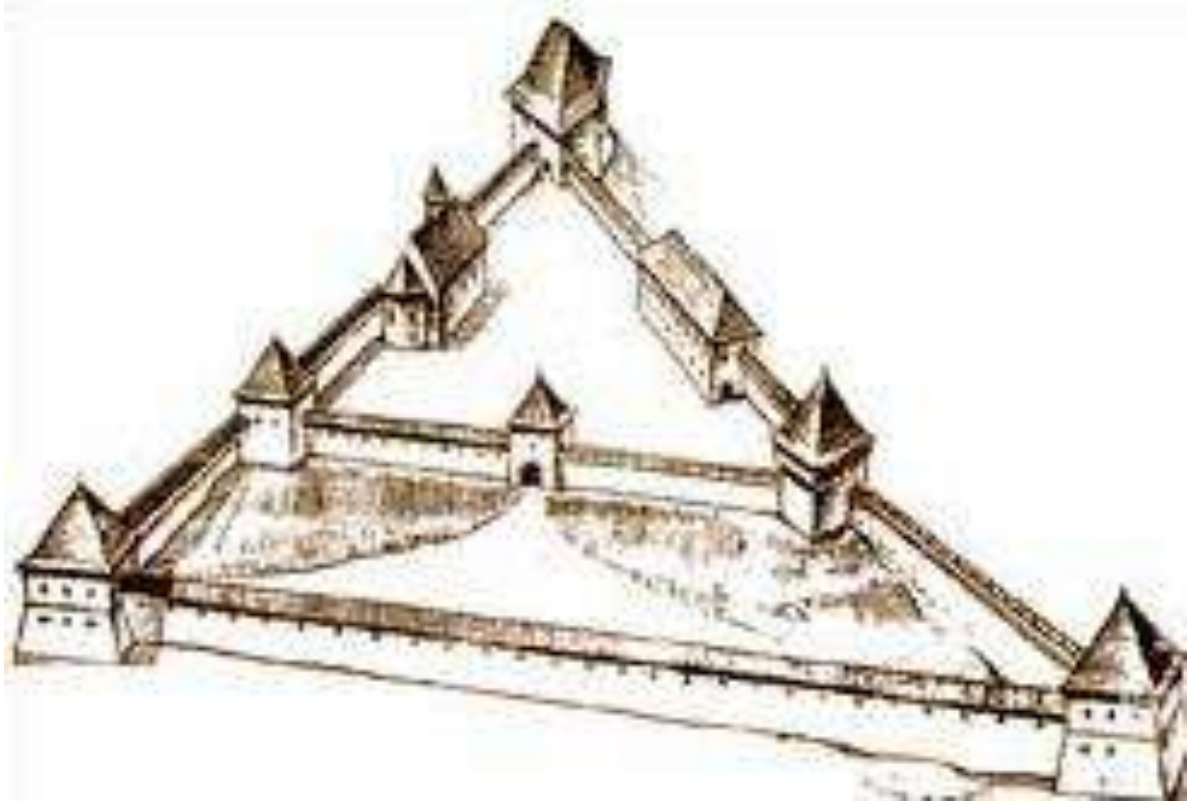
Skizze der ev. luth Gde. Ugartsthal, kr. Kalusch, Woj. Stanislaw

Stand 1939

Німецька колонія Угартсталь, 1939

Можливі аналоги Старостинського замку в Калуші
Галицький, Старостинський замок. Реконструкція

Одеський замок, фото 2011 року

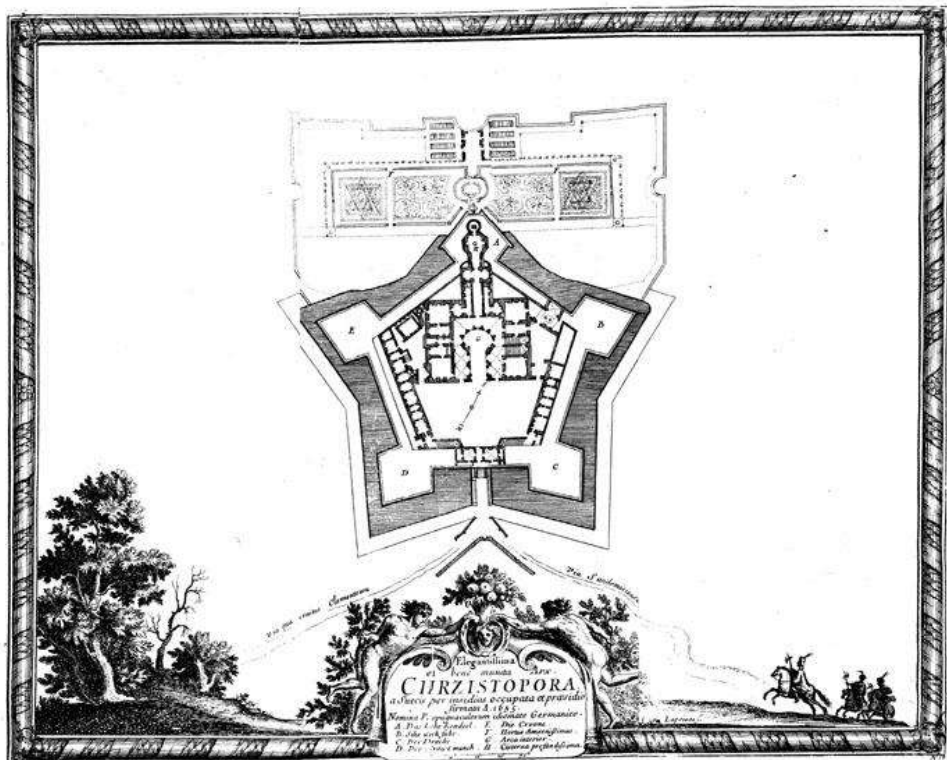

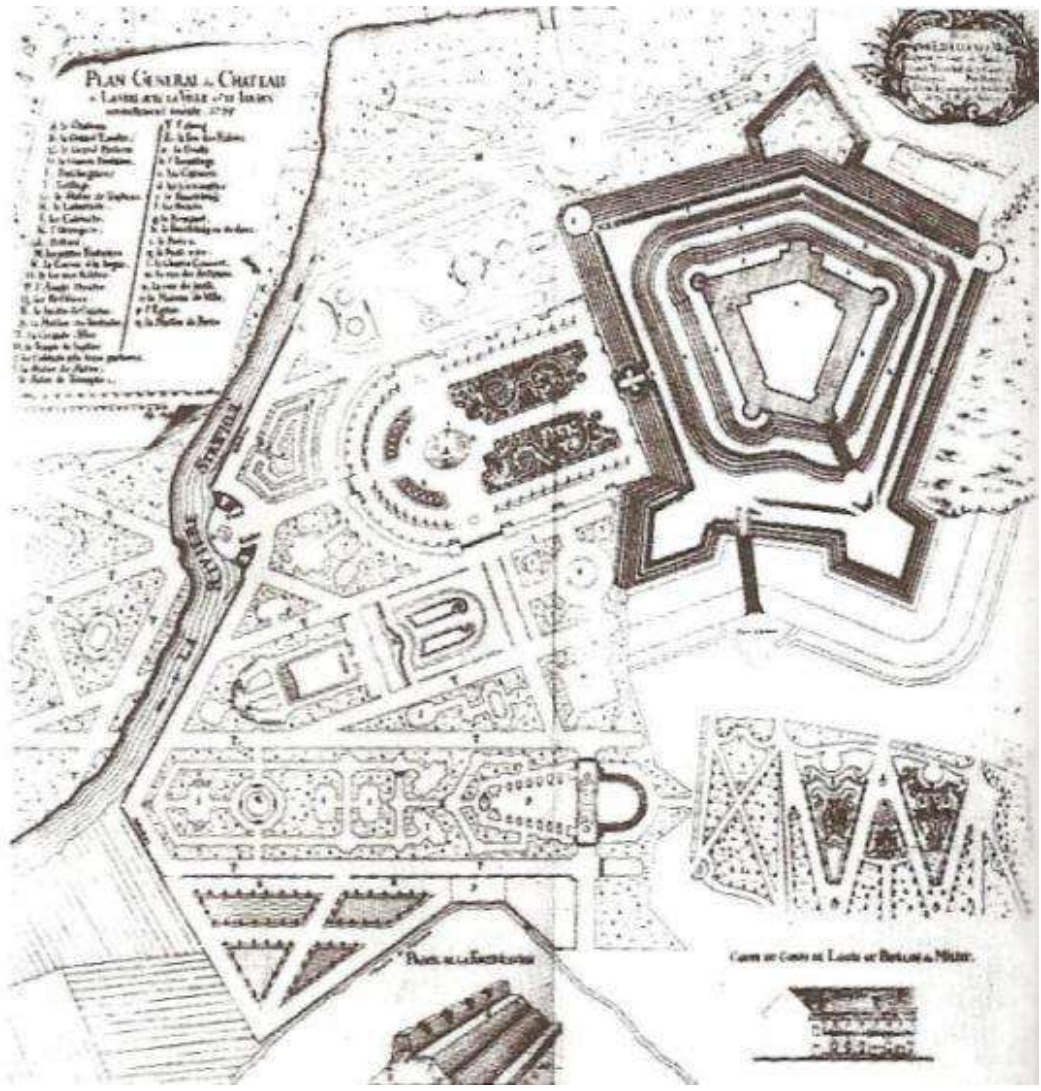
Аналоги Італійських садів доби Відродження, 15 ст.

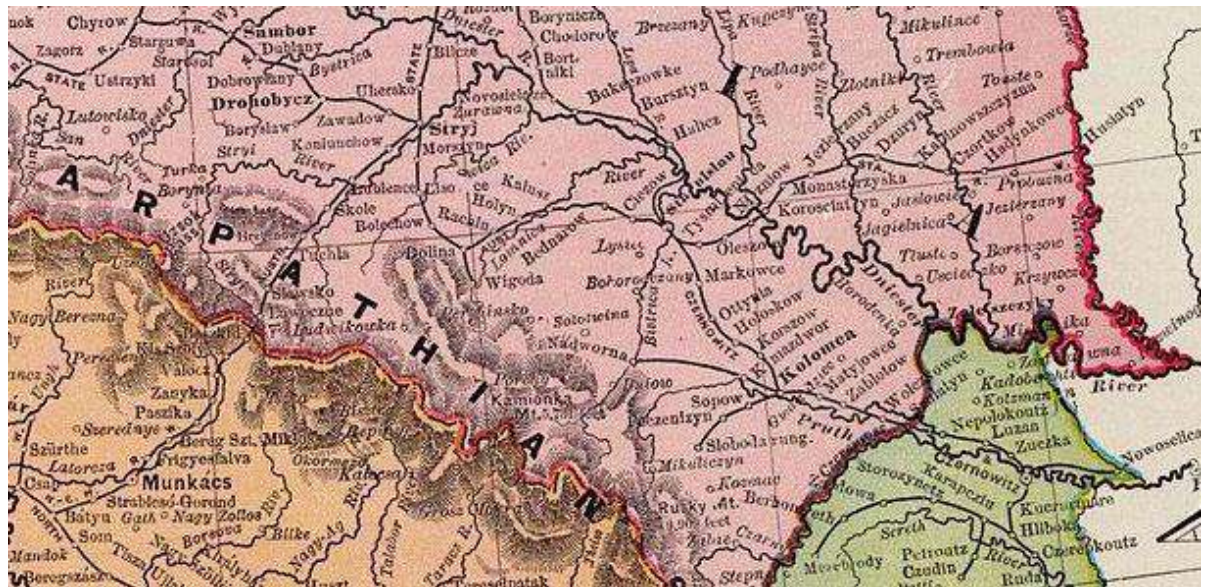
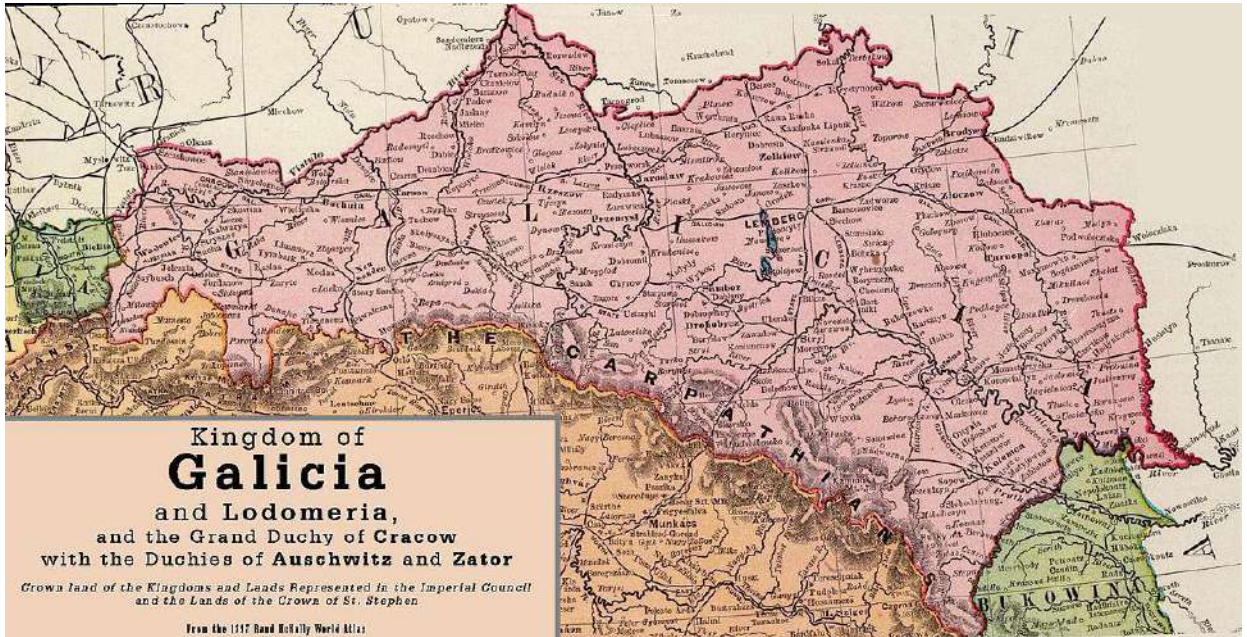

Первісна ділянка ботанічного саду. Падуанський університет.

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/d3/Orto_dei_semplici_PD_01.jpg

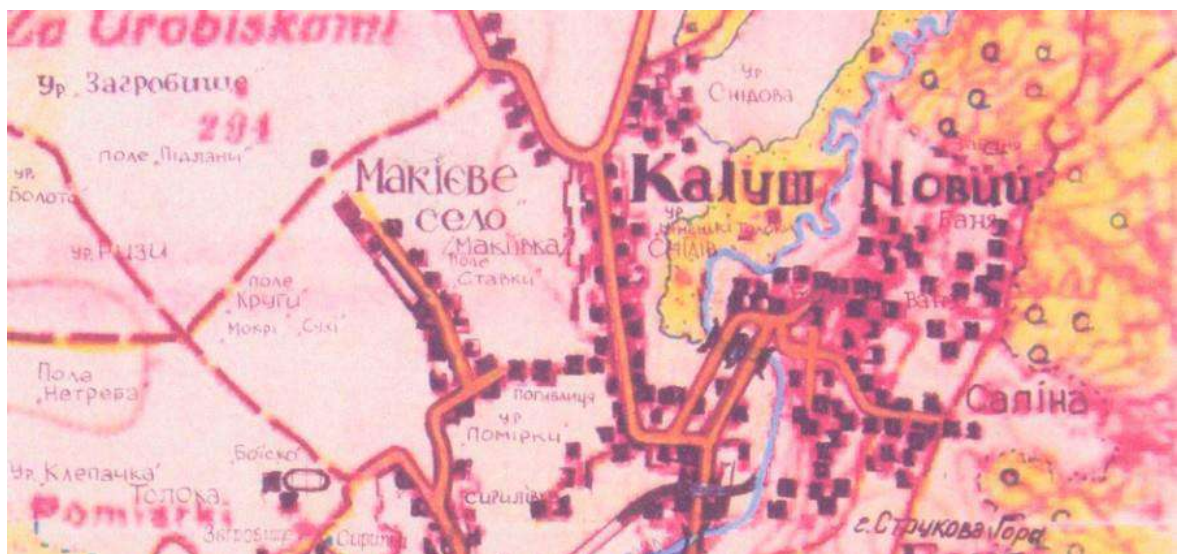

Королівство Галичини і Володимирії

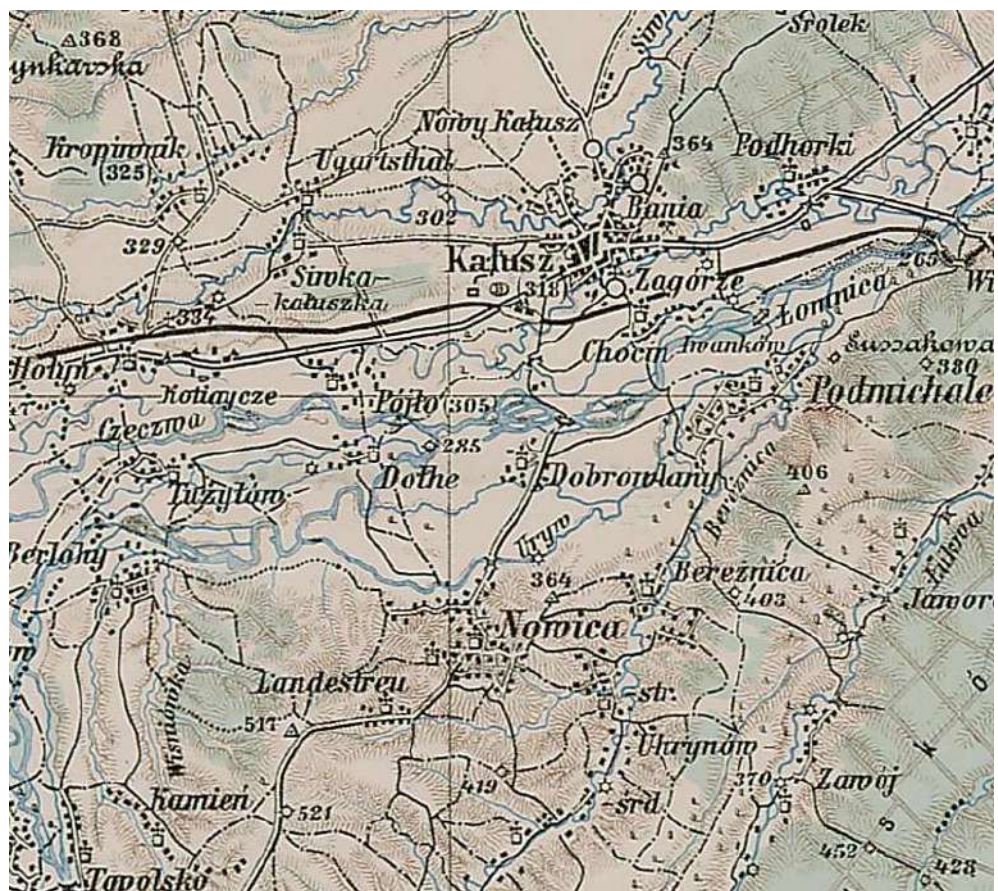

Galicyjska Kolej Transwersalna, 1904

Карта Калуша і околиць часів Австро-Угорщини (1772-1923)

Карта околиць Калуша, 1889

2. СТАРІ ФОТОГРАФІЇ КАЛУША

Загальні види Калуша

Загальний вигляд Калуша на поштівці 1913 року, видано Гляттштайнами
// Калуш на давній поштівці та фотографії

Загальний вид Калуша з південного заходу, долини Млинівки (територія пивзаводу). 19.06.1906

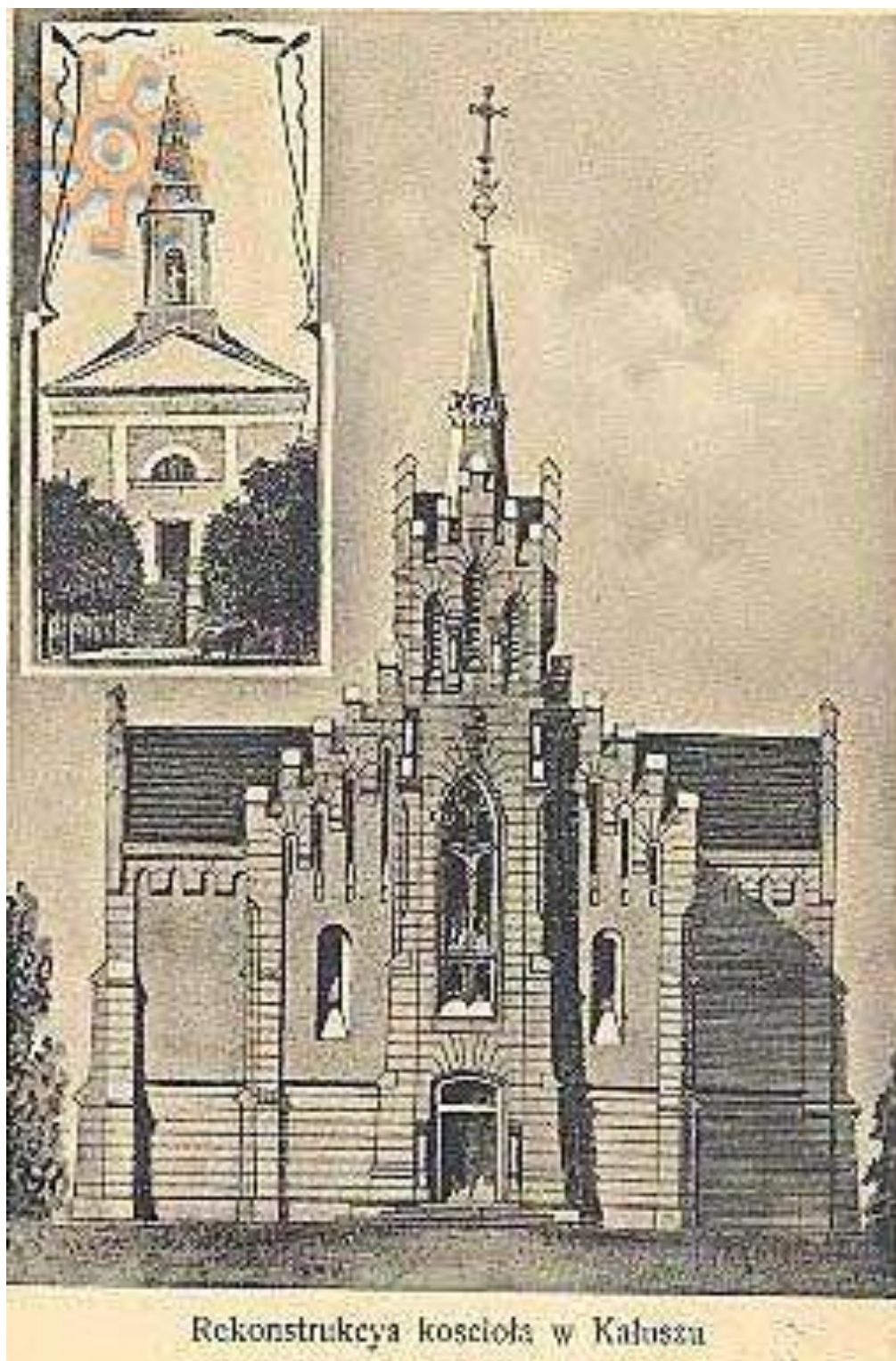

Храми Калуша

Церква Святого Архистратига Михаїла, 1904-1913. Майдан Шептицького, 10

Костел в Калуші. Реконструкція

Wnętrze kościoła w gminie M. ...

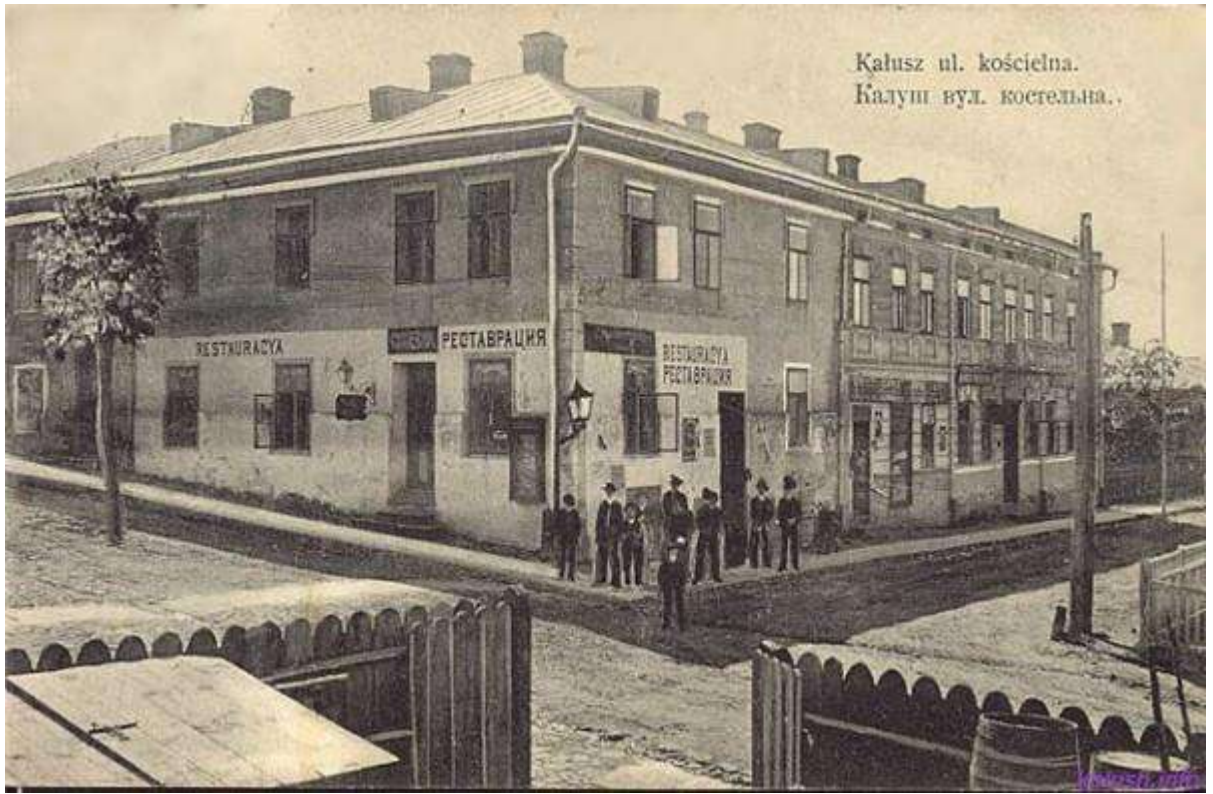
Степана Бандери вулиця

Костельна вулиця

Вулиця Марії Конопніцької (теперішня Костельна) на поштівці 1916 року, виданій М. Нойманом // Калуш на давній поштівці та фотографії

Героїв площа (площа Ринок)

Калуш у часи Першої світової війни – унікальні історичні фотографії зруйнованого міста // Анатолій Чолій – Заметки | ОК.RU

Площа Ринок у Калуші, поштівка 1904 року, видана К. Екштайном
// Калуш на давній поштівці та фотографії

Площа Ринок (Героїв площа, 9-11 та інші; **забудова до реконструкції**)

Kalisz. Rynek.

Франка Івана вулиця

Bitte versuchen Sie „Schicht's Bleich-Seife“

Schicht's Konditorwaren: „Kath. Schicht“

Шевченка вулиця

Височанка, вілла Полака на поштівці М. Нуссбаума // Калуш на давній поштівці та фотографії

https://www.google.com/search?q=%D0%BA%D0%BD%D0%B8%D0%B3%D0%B0+%C2%AB%D0%9A%D0%B0%D0%BB%D1%83%D1%88+%D0%BD%D0%B0+%D0%B4%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D1%96%D0%B9+%D0%BF%D0%BE%D1%88%D1%82%D1%96%D0%B2%D1%86%D1%96+%D1%82%D0%B0+%D1%84%D0%BE%D1%82%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%97%C2%BB&rlz=1C1A0HY_ruUA761UA761&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=Qh_bQ59CMbI2rM%253A%252CISUwCqmgug6-2IM%252C_&usg=AI4_-kRtk6Ify16cXmCA-Nk10TpJHK6xqA&sa=X&ved=2ahUKEwjm-YX5xuPfAhWLPYsKHVg9C2wQ9QEwAXoECAyQBg#imgrc=RV9gzbrEL_ixrM:

Калуш, 1917

У роки Першої світової Калуш зазнав жахливих руйнувань. Вже на початку війни місто втратило майже півтора тисячі будинків // Анатолій Чолій – Заметки | ОК.RU

Зруйнована забудова вулиці Грушевського

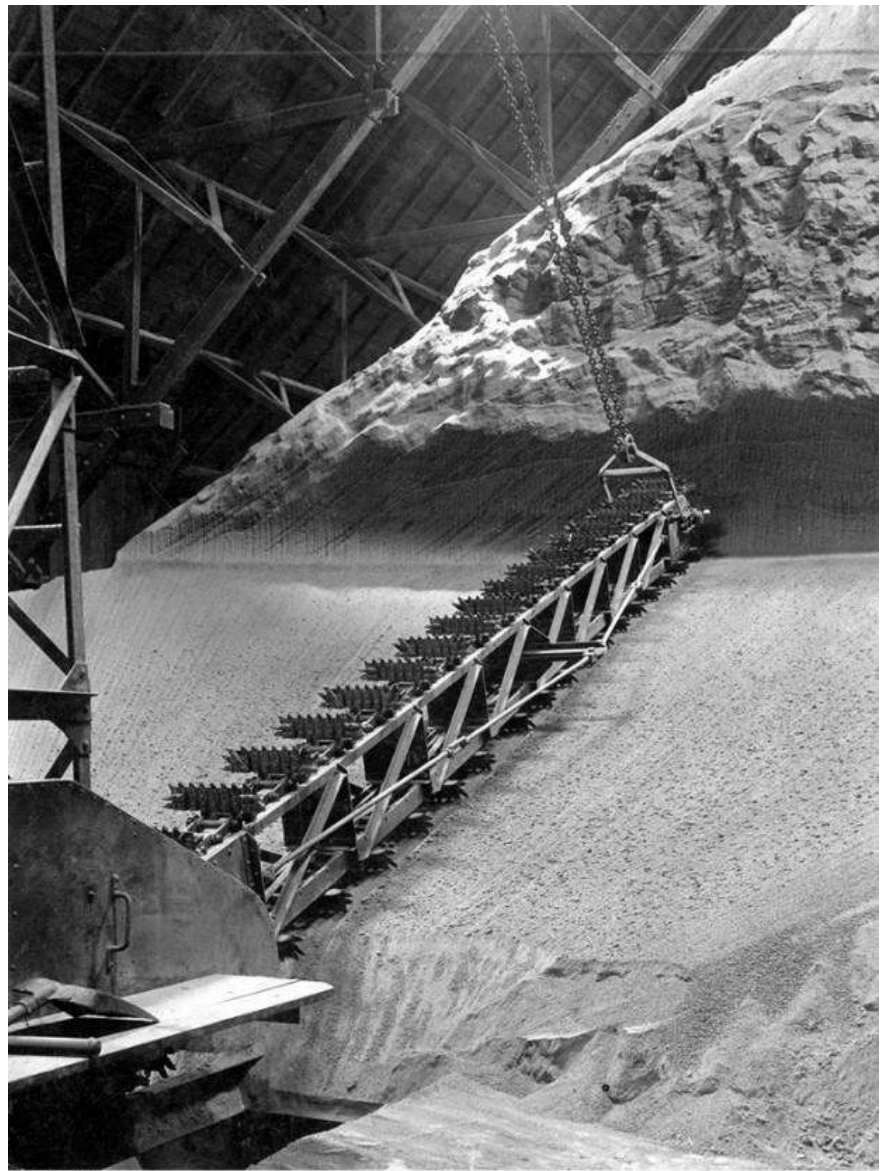
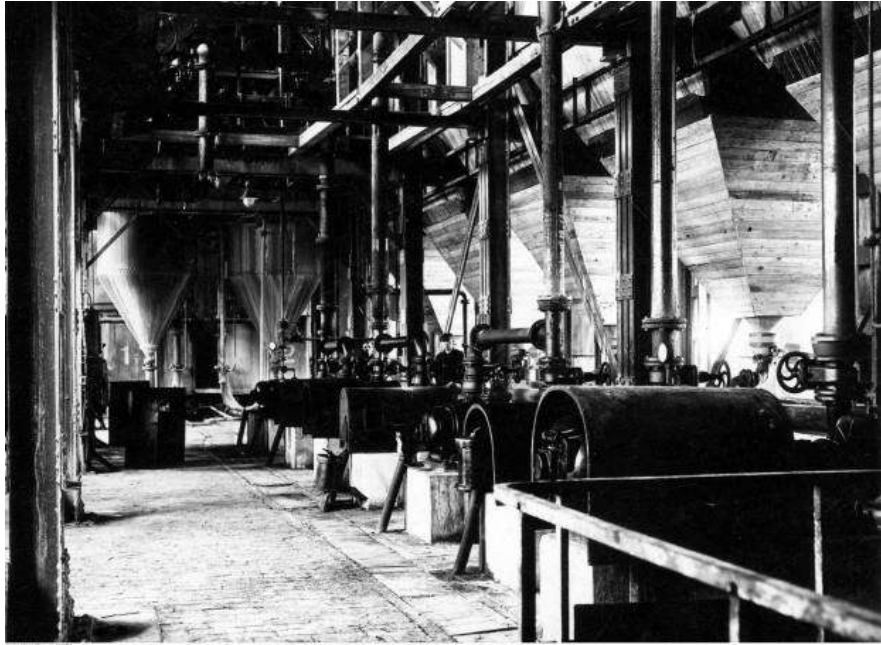
Калуська саліна

Калуська саліна з Промисловою ратушею?! – *О. К.*
Ігор Смуток. Адміністративно-територіальний устрій королівських столових
маєтків у Галичині XVI-XVIII ст. –
http://shron1.chtyvo.org.ua/Smutok_Ihor/Administratyvno-terytorialnyi_ustrii_korolivskykh_stolovykh_maietkiv_u_Halychyni_XVIXVIII_st_Sambirs.pdf

Калуський калійний комбінат. Дата зйомки невідома / Фото: Robert Erik
// Прикарпатський колекціонер історичних світлин Роберт Ерік. –
<http://vikna.if.ua/news/category/kl/2016/11/26/64177/view>

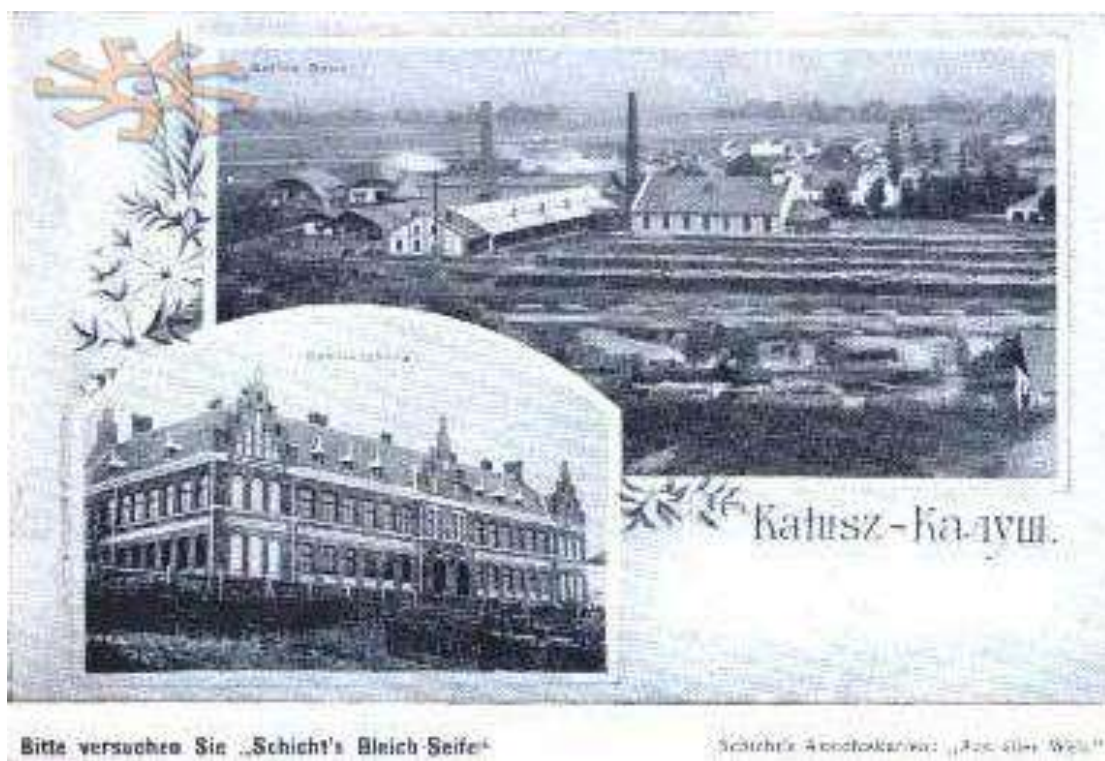

Юрій Садовий, заступник директора ДНДІ галургії. Калуш – другий у світі,
де виникла калійна промисловість. –
<http://vikna.if.ua/news/category/history/2017/03/10/68760/view>

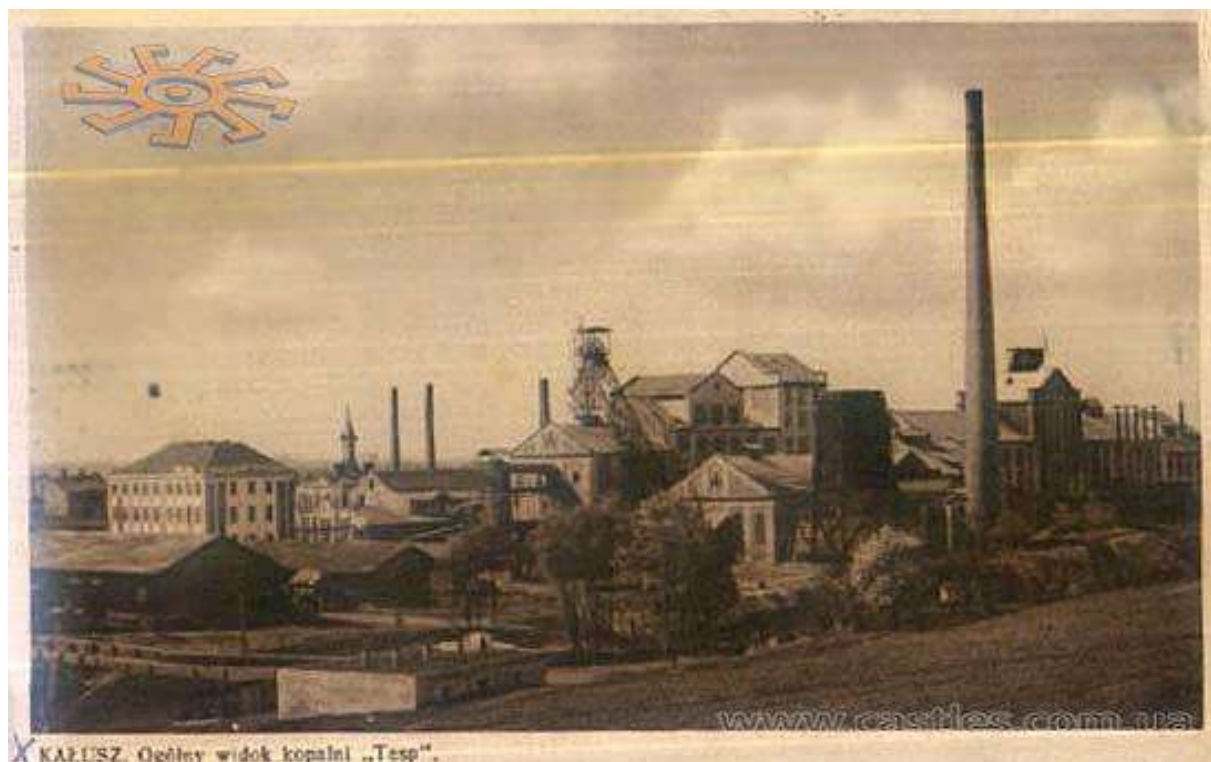

«Калуське гірниче товариство по видобутку калійних солей, Б. Маргулієс і Компанія» (німецькою «Kalibergbau u. Salinen Betriebsgesellschaft»), 1867-1875

Цех з Промисловою ратушею, 1867-1875

«ТЕСП», Акціонерне товариство експлуатації солі поташової (польською – «ТЕСР», Spółka akcyjna eksploatacji soli potasowych), 1914, 1925-1939

Чорновола вулиця

Палац культури «Мінерал», 1953 рік. Чорновола вул., 20

Комплекс житлових будинків Калуської саліни, 1922 рік (рік будівництва – на фронтонах центральної частини головних фасадів разом з емблемою «ТЕСП»). Чорновола вул., 27, 29

3. МАТЕРІАЛИ НАТУРНОЇ ФОТОФІКСАЦІЇ

Об'єкти архітектури та містобудування

Пам'ятки архітектури місцевого значення

Степана Бандери вулиця

1. Вид фронту забудови вулиці Степана Бандери, 7-11 (ріг вулиці Шевченка)

2. Колишній житловий будинок, поч. 20 ст. (охор. № 1217). Бандери Степана вул., 7

3. Готель «Кондрат» (Будинок житловий лікаря Куровця), поч. 20 ст. (охор. № 1218) Бандери Степана вул., 9

4. Будинок житловий, 1930-і (охор. № 1219). Бандери Степана вул., 10

5-7. Адміністративний будинок (Будівля повітового суду), кін. 19 ст. (охор. № 594). Бандери Степана вул., 11

8. Будинок житловий, поч. 19 ст. (охор. № 1221). Бандери Степана вул., 25
(поряд з військовим комісаріатом; за вихідними даними 29)

9, 10. Будівля Калуської спеціальної загальноосвітньої школи-інтернату (Будинок житловий), кін. 19 ст. (охор. № 1220). Бандери Степана вул., 26

Героїв площа

11. Будинок житловий, 1923-1938 (охор. № 1230). Героїв пл., 17

12. Будинок житловий, 1931 (охор. № 1231). Героїв пл., 20

13, 14. Будинки житлові: 1931 (охор № 1232) та 17-18 ст. (охор. № 1233).
Героїв площа, 21, 22

15, 16. Будинок житловий, поч. 19 ст. (охор. № 1234). Героїв пл., 28

Грушевського вулиця

17. Будівля лікарні – 1, кін. 19 ст. (охор. № 1236/1). Грушевського вул., 31
(37)

18-20. Будівля лікарні – 2, кін. 19 ст. (охор. № 1236/2). Грушевського вул., 33
(39)

Дзвонарська вулиця

21-23. Ливарня братів Фельчинських, кін 19 ст. Дзвонарська вул., 13

Йосипа Сліпого вулиця
24-26. Церква Святого Миколая (Хотінь), 1888 (охор. № 603). Йосипа
Сліпого вул., 3

Ковжуна вулиця

27, 28. Будинок житловий (Особняк братів Фельчинських), поч. 20 ст. (охор.
№ 1237). Ковжуна вул., 31

Костельна вулиця

29-31. Будівля муніципалітету (Міська ратуша), поч. 20 ст. (охор. № 591).
Костельна вул., 5

32, 33. Адміністративний будинок, кін. 19 ст. (охор. № 1238). Костельна вул.,
10

Орищака вулиця
34-36. Електростанція, поч. 20 ст., 1936-1956 (охор. № 1335).
Орищака вул., 6

Смольського вулиця

37-39. Церква Стрітєння Господнього та Дзвіниця (Підгірки), 1899 (охор.
№№ 602/1 та 602/2). Смольського вул., 3

Фабрична вулиця

40-43. Адміністративний будинок (Будівля цеху з Промисловою ратушею),
18 ст. (охор. № 600). Фабрична вул., 4

44-52. Комплекс (Калуського) калійного комбінату, кін. 19-поч. 20 ст. (охор. №№ 1225-1228). Фабрична вул., 6-12

Франка Івана вулиця
53-55. Будівля Міської ради (Адміністративний будинок), поч. 20 ст. (охор.
№ 589). Франка Івана вул., 1

56,57. Загальноосвітня школа № 1 (Народна, «червона» школа), поч. 20 ст.
Франка Івана вул., 6

Аналоги архітектури загальноосвітньої школи № 1 (Народної, «червоної» школи), поч. 20 ст. у Кракові, Польща

58. Колегіум Новум (Collegium Novum) – головна будівля Ягелонського університету у Кракові -

59. Колегіум Вітковського (Collegium Witkowskiego)

Церковна вулиця

60, 61. Церква Різдва Пресвятої Богородиці, 1792 (охор. № 604). Церковна вул., 14

Чорновола вулиця

62. Будинок житловий, поч. 20 ст. (охор. № 1337). Чорновола вул., 10

63-65. Палац культури «Мінерал», 1953 (охор. № 595). Чорновола вул., 20

66. Будинок житловий (Будинок житловий «ТЕСП»), 1922 (охор. № 1242)
Чорновола вул., 27

67, 68. Будинок житловий (Будинок житловий «ТЕСП»), 1922 (охор. № 1243).
Чорновола вул., 29

69. Готель «Меркурій» (Адміністративний будинок «ТЕСП» 1920-і-1930-і, 1963-1965 (перебудова з надбудовою і розширенням) (охор. № 596).
Чорновола вул., 52

Шевченка вулиця

70, 71. Колишній польський Народний дім товариства «Сокіл», 1894 (1914;
охор. № 599). Шевченка вул., 7

72, 73. Український Народний дім, 1880 (охор. № 597). Шевченка вул., 8

74, 75. Костел Святого Валентина, 1844-1845 (охор. № 598). Шевченка вул.,
10

Шептицького майдан
76, 77. Церква Святого Архистратига Михаїла, 1904-1913 (охор. № 592).
Шептицького майдан, 10

**Об'єкти архітектури та містобудування, які пропонується занести до
«Переліку нерухомих об'єктів культурної спадщини міста Калуш Івано-
Франківської області»
(категорія «щойно виявлені»)**

ВІЛЬНЕ МІСТО МАГДЕБУРЗЬКОГО ПРАВА

78, 79. Панорама Вільного Міста Магдебурзького права з бульвару
Незалежності

Об'єкти архітектури містобудування

80. Будинок житловий, 19 ст. Бандери Степана вул., 1 / Героїв площа

81. Будинок житловий, 1923-1938. Бандери Степана вул., 3

82. Будинок житловий, кін. 19-поч. 20 ст. Бандери Степана вул., 5 / Шевченка вул.

83. Будинок житловий братів Фельчинських, 1920-і-1930-і. Бандери Степана вул., 14

84. Будинок житловий. Бандери Степана вул., 32

85. Будинок житловий, 1923-1938. Бандери Степана вул., 34

86, 87. Будинок житловий, 1923-1938. Бандери Степана вул., 36

Будинок житловий, 1940-1950-і. Героїв площа, 1

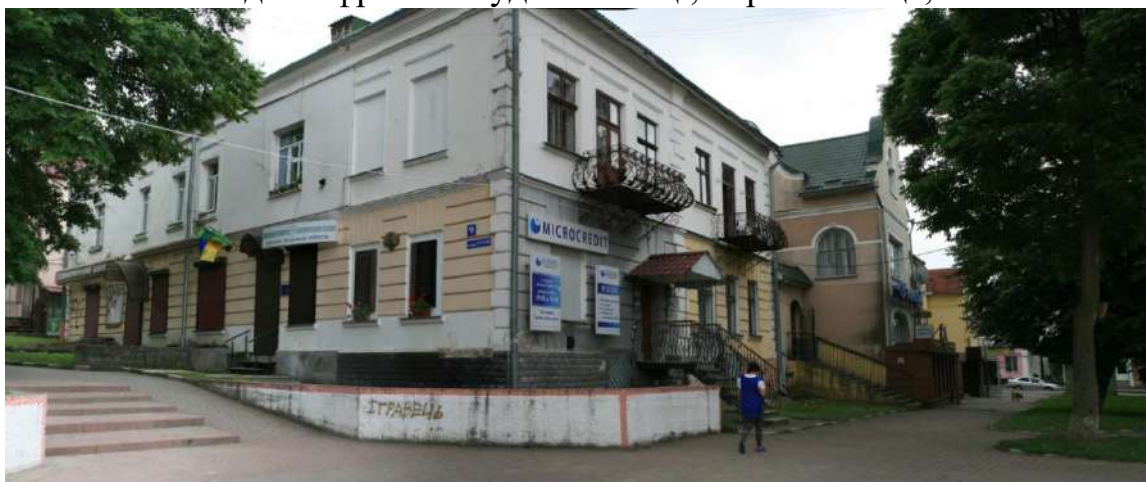

Героїв площа

Комплекс будівель площі Ринок, кін. 18-2010-і. Північний фронт забудови площі. Героїв площа, 2-5

Східний фронт забудови площі, Героїв площа, 9-

Південний фронт забудови площі, Бандери Степена вул., 2-8; Грушевського вул., 1

Західний фронт забудови площі (фіртеля) Героїв площа, 15-22

Двори забудови північного фронту забудови площі (фіртеля). Героїв площа, 2-5

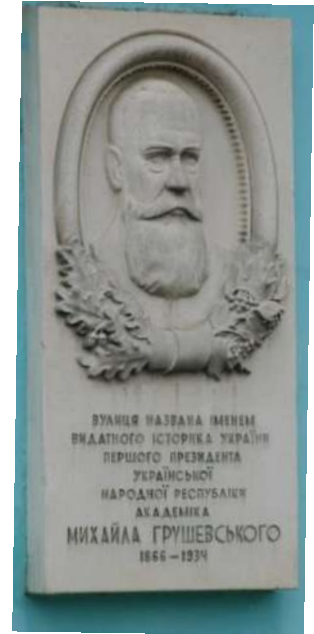

Будинок житловий, 1930. Героїв площа, 24

Грушевського вулиця
Будинок житловий. Грушевського вул., 1

Цех пивзаводу «Калуш» (Броварня Мюльштайна, Шпінделя і Вайсмана)
1870. Грушевського вул., 89а

Дзвонарська вулиця
Будинок житловий, поч. 20 ст. Дзвонарська вул. / Шептицького майдан, 1

Івано-Франківська вулиця

Комплекс садиби родини Івана Франка. Івано-Франківська вул., 22
Будинок Музею-оселі родини Івана Франка, 1935. Івано-Франківська вул., 22

Йосипа Сліпого вулиця
Загальноосвітня школа № 9 (Будівля парафіяльної школи). Йосипа Сліпого
вул.

Ковжуна вулиця
Будинок житловий, 1923-1938. Ковжуна вул., 19

Будинок житловий, 1923-1938. Ковжуна вул. / Фільчинських вул., 3

Будинок житловий. Ковжуна вул.

Будинок житловий. Ковжуна вул., 33

Комплекс будівель коледжу культури і мистецтва (Калуська гімназія),
кін. 19-поч. 20 ст. Ковжуна вул., 44

Будівля їдальні коледжу (Бурса – польський студентський гуртожиток),
кін. 19-поч. 20 ст. Ковжуна вул., 44

Підвальна вулиця
Будинок житловий, 1900-і. Підвальна вул.

Франка Івана вулиця

Комплекс будівель Служби безпеки України. Франка Івана вул., 3
Будівля Служби безпеки України (Колишня цісарсько-королівська пошта),
1903. Франка Івана вул., 3

Будівля Меморіального музею «Калуська в'язниця» (Будівля староства), кін.
19 ст. Франка Івана вул., 6

Церковна вулиця
Будинок житловий, 1933. Церковна вул.

Чорновола вулиця
Будинок житловий, 1923-1938. Чорновола вул., 24

Готель Меркурій

